

AHVENANMAAN MAAKUNTALAKI

1 Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksymät maakuntalait

1. *Landskapslag om ändring av förvaltningslagen för landskapet Åland* (Maakuntalaki Ahvenanmaan maakunnan hallintolain muuttamisesta)¹
2. *Landskapslag om tillämpning på Åland av lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete* (Maakuntalaki työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain soveltamisesta Ahvenanmaalla)²

2 Tasavallan presidentin veto-oikeus

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991), jäljempänä *itsehallintolaki*, 19 §:n 2 momentin mukaan tasavallan presidentti voi, kun korkeimman oikeuden lausunto on hankittu, määrätä maakuntalain raukeamaan kokonaan tai osittain, jos hän katsoo maakuntapäivien ylittäneen lainsäädäntövaltansa tai maakuntalain koskevan valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta. Presidentin on tehtävä päätöksensä neljän kuukauden kuluessa siitä, kun maakuntapäivien päätös annettiin oikeusministeriölle tiedoksi.

Muistion 1 kohdan 1 kohdassa mainittu maakuntalaki on saapunut oikeusministeriöön 31.12.2025 ja muistion 1 kohdan 2 kohdassa mainittu maakuntalaki on saapunut 29.1.2026.

3 Ahvenanmaan valtuuskunnan ja Korkeimman oikeuden lausunnot

Itsehallintolain 19 §:n 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtuuskunta antaa oikeusministeriölle lausunnon maakuntalain hyväksymispäätöksestä ennen päätöksen esittelemistä tasavallan presidentille.

Itsehallintolain 36 §:n 2 momentin mukaan Ahvenanmaan valtuuskunnan virkakieli on ruotsi.

Ahvenanmaan valtuuskunta on antanut 28.1.2026 päivätyn lausunnon muistion 1 kohdan 1 kohdassa mainitusta maakuntalaista ja 25.2.2026 päivätyn lausunnon muistion 1 kohdan 2 kohdassa mainitusta maakuntalaista.

¹ VN/39461/2025

² VN/3730/2026

Muistion 1 kohdan 1 kohdassa mainitusta maakuntalaista antamassaan lausunnossa (Nr 6/26) Ahvenanmaan valtuuskunta on itsehallintolain säännökset huomioon ottaen katsonut, ettei maakuntalain voimaantulolle ole estettä lukuun ottamatta maakuntalain 58:n § 1 ja 2 momenttia, 58 b §:n 1 momenttia ja 58 c §:n 1 momenttia, jotka valtuuskunnan mukaan on määrättävä raukeamaan.

Maakuntalainsäädäntö koskee pääasiassa maakunta- ja kunnallishallinnon hallintomenettelyä eli viranomaisten sähköistä tiedoksiantoa. Maakuntalailla muutettaisiin hallintolain tiedoksiantomenettelyä koskevan 10 luvun sähköistä tiedoksiantoa koskevia säännöksiä.

Ahvenanmaan valtuuskunta huomauttaa, että perustuslakivaliokunnan mukaan oikeusturvanäkökohdat edellyttävät, että tiedoksianto toimitetaan siten, että vastaanottaja saa oikeutensa käyttämiseksi tarvitsemansa tiedot. Tiedot on annettava tiedoksi saajalle ymmärrettävällä tavalla ja riittävän ajoissa. Valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa on kyse siitä, onko tiedoksianto vastaanottajalle tehokas ja täyttääkö ehdotettu tiedoksiantomenettely perustuslain 21 §:n 1 momentissa säädetyn asianmukaisen menettelyn vaatimuksen.

Maakuntalain 58 §:n 2 momentissa edellytetään, että sähköinen tiedoksianto toimitetaan ensisijaisesti yhteiseen tieto- ja viestintätekniiseen palveluun. Säännös tarkoittaisi lähinnä useille viranomaisille perustettua yhteistä digitaalista asiointipalvelua, viestinvälityspalvelua tai vastaavaa.

Valtuuskunta huomauttaa lausunnossaan, että perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan sääntelyä, jossa asianosaisen on itse seurattava viestinvälityspalvelua, ei voida pitää riittävänä, jos hän ei ole valinnut tai hänen voidaan katsoa valinneen sitä tiedonsaantitavaksi. Näin ei voida riittävällä tavalla varmistua siitä, että asianosainen saa tiedon saamastaan asiakirjasta. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi (PeVL 59/2025 vp) edellyttänyt, että lainsäädäntö suunnitellaan siten, että tavallinen tiedoksianto voidaan toimittaa viestinvälityspalvelun kautta vain, jos henkilö on itse ilmoittanut sähköisen osoitteen ilmoitusten lähettämistä varten. Vaihtoehtoisesti henkilöä olisi nimenomaisesti informoitu siitä, ettei sähköisiä ilmoituksia (herätteitä) lähetetä muuhun yhteystietoon, ellei henkilö nimenomaisesti ilmoita sähköistä osoitetta ilmoitusten lähettämistä varten (PeVL 59/2025 vp, kappaleet 10–15).

Maakuntalaissa ei ole säännöksiä ilmoituksesta (herätteestä) asianosaiselle asiointipalveluun saapuneesta asiakirjasta. Tiedoksiannon tehokkuutta vastaanottajalle ja sitä, että tiedoksiantomenettely täyttää perustuslain 21 §:n 1 momentissa säädetyn asianmukaisen menettelyn vaatimuksen, ei varmisteta. Ahvenanmaan valtuuskunta toteaa, että Ahvenanmaan maakunnan hallintolain 58 §:n 3 momenttia ei muuteta. Säännöksen mukaan asianosaisella on ehdoton oikeus milloin tahansa ilmoittaa, ettei tämä tulevaisuudessa, tietyssä ajankohtana tai tietyssä ajanjaksona halua tulla sähköisesti tiedoksi annetuksi. Tämä ei valtuuskunnan mukaan näyttäisi sulkevan pois sähköisen tiedoksiannon aloittamista ilman maakuntalain 58 §:n 1 momentin mukaista asianosaisen suostumusta. Edellä mainitut

perusteet huomioon ottaen Ahvenanmaan valtuuskunta katsoo, että 58 §:n 1 ja 2 momentti on määrättävä raukeamaan. Koska maakuntalain 58 b §:n 1 momentin ja 58 c §:n 1 momentin muutokset liittyvät toisiinsa, myös nämä on määrättävä raukeamaan.

Oikeusministeriö pyysi 5.2.2026 lausuntoa korkeimmalta oikeudelta muistion 1 kohdan 1 kohdassa mainitusta maakuntalaista. Itsehallintolain 36 §:n 2 momentin mukaan korkeimman oikeuden itsehallintolaissa tarkoitetut lausunnot on laadittava ruotsin kielellä.

Korkein oikeus on 23.2.2026 antamassaan lausunnossa (KKO-HD/146/2026) katsonut, yhtyen Ahvenanmaan valtuuskunnan perusteluihin, että Ahvenanmaan hallintolain muuttamisesta annetun maakuntalain 58 §:n 1 ja 2 momentti, 58 b §:n 1 momentti ja 58 c §:n 1 momentti on määrättävä raukeamaan.

Korkein oikeuskin viittaa lausunnossaan siihen, että perustuslakivaliokunta on äskettäin tarkastellut ehdotusta valtakunnan sähköistä käsittelyä koskevaksi lainsäädännöksi. Valiokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota viestinvälityspalveluun tulleesta tiedoksi annettavasta asiakirjasta tehtävän ilmoituksen (herätteen) merkitykseen. Valiokunta piti tiedonvälityspalveluun saapunutta tiedoksi annettavaa asiakirjaa koskevaa ilmoitusta tiedoksiannon tarkoituksen kannalta keskeisenä. Perustuslakivaliokunnan mukaan sääntelyä, jossa asianosaisen on itse seurattava viestinvälityspalvelua, ei voida pitää riittävänä, jos henkilö ei ole valinnut tai hänen voidaan katsoa valinneen sitä tiedonsaantitavaksi (PeVL 59/2025 vp).

Korkein oikeus katsoo, että tarkasteltu maakuntalaki kuuluu muilta osin maakunnan toimivaltaan eikä maakuntalain voimaantulolle muilta osin liene estettä.

Muistion 1 kohdan 2 kohdassa mainitusta maakuntalaista antamassaan lausunnossa (Nr 9/26) Ahvenanmaan valtuuskunta on katsonut, että maakuntalain voimaantulolle ei itsehallintolain säännökset huomioon ottaen ole estettä. Muistion 1 kohdan 2 kohdassa mainitusta maakuntalaista ei ole asioiden laatu huomioon ottaen katsottu tarpeelliseksi hankkia korkeimman oikeuden lausuntoa.

4 Esitys

Esitetään, että tasavallan presidentti päättää Ahvenanmaan valtuuskunnan ja korkeimman oikeuden esittämillä perusteilla määrätä muistion luettelon 1 kohdassa tarkoitetun maakuntalain raukeamaan 58:n § 1 ja 2 momentin, 58 b §:n 1 momentin ja 58 c §:n 1 momentin osalta, ja muilta osin päättää olla käyttämättä veto-oikeuttaan maakuntalakeihin.